

УДК 621.791

Макаренко Н. О., Кошевий А. Д., Волков Д. А.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ І ФОРУМ ЗАВІДУВАЧІВ КАФЕДРАМИ ЗА НАПРЯМОМ «ЗВАРЮВАННЯ І СПОРІДНЕНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Кафедрі «Обладнання і технологій зварювального виробництва» («ОіТЗВ») ім. професора В. М. Карпенко Донбаської державної машинобудівної академії (ДДМА), м. Краматорськ, Україна, виповнилося 50 років.

Даній події були приурочені такі заходи як: IV Міжнародна науково-технічна конференція і V Форум (Координаційна нарада) завідуючих кафедрами за напрямом «Зварювання і споріднені технології», що проходили 5-7 жовтня 2016 р.

Відкриття цих подій проходило в урочистій обстановці в святково прикрашеній актовій залі ДДМА, де була присутня велика кількість запрошених гостей (не тільки з числа мешканців м. Краматорська та інших регіонів України, а й представників ближнього і далекого зарубіжжя). Крім того, привітати з Ювілеєм прийшли випускники кафедри різних років, студенти та співробітники Академії.

Пленарне засідання відкрила завідуюча кафедрою «ОіТЗВ» ДДМА, доктор технічних наук, професор Макаренко Наталія Олексіївна, яка в своєму виступі зазначила, що кафедра має славні традиції, що базуються на спадкоємності поколінь, наявності величезного наукового потенціалу подальшого її розвитку. Крім того, Макаренко Н. О. зазначила провідну роль в становленні і розвитку підрозділу всіх завідувачів кафедрою, які нею керували в різні періоди часу (к.т.н., доцент Кассов Д. С.; к.т.н., професор Карпенко В. М.; к.т.н., доцент Катренко В. Т.; к.т.н., доцент Лівшиц М. Г.).

Рис. 1. Завідуюча кафедрою «ОіТЗВ» ДДМА доктор технічних наук, професор Макаренко Наталія Олексіївна відкриває пленарне засідання Конференції

Завідуюча кафедрою «ОіТЗВ» закликала і надалі зміцнювати традиції кафедри і взяти курс на підготовку фахівців європейського рівня, для чого ще більш інтенсивно інтегруватися в європейський освітній простір. Макаренко Н. О. зазначила, що за останні вісім років співробітниками кафедри захищено 1 докторську та 7 кандидатських дисертацій, підготовлено до захисту ще 2 дисертаційні роботи. В даний момент кафедра успішно співпрацює з провідними зарубіжними науково-освітніми установами (на сьогоднішній день діє 5 договорів про творчу співпрацю), що дає можливість провідним фахівцям з обох сторін обмінюватися науковими публікаціями; навчально-методичними матеріалами; бібліографічною та довідковою літературою; проводити спільні науково-дослідні роботи з актуальних проблем науки і техніки, що становлять взаємний інтерес; брати участь в Міжнародних науково-технічних конференціях.

Макаренко Н. О. представила запрошених співзасновників конференції: Донбаська державна машинобудівна академія; ІЕЗ ім. Є. О. Патона НАН України; ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод»; Завод автогенного обладнання «ДОНМЕТ»; Магдебурзький університет ім. Отто фон Герріка (Німеччина); Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. І. Сікорського»; Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя; KZU HOLDING GROUP (Болгарія); Техніко-Гуманітарна академія (Польща); Center for the Advancement of Natural Discoveries using Light Emission (Вірменія). Крім того, даний захід проходив при широкій підтримці Донецької обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України.

Рис. 2. Заступник завідувача кафедрою, к.т.н., доц., почесний професор, голова профспілкового комітету ДДМА – Кошевий Анатолій Дмитрович веде пленарне засідання Конференції

Завідуюча кафедрою Макаренко Н. О. надала слово для подальшого ведення пленарного засідання найстаршому викладачеві кафедри, який стояв у витоків її заснування, заст. зав. кафедрою, к.т.н., доц., почесному професору, голові профспілкового комітету ДДМА – Кошовому Анатолію Дмитровичу. Він зазначив, що протягом довгих років при кафедрі діє Рада випускників, яка надає значну підтримку кафедрі не тільки в справі підготовки висококваліфікованих фахівців, але і бере участь в оснащенні її лабораторій. Так, наприклад, до Ювілею кафедри здійснено капітальний ремонт та обладнано на сучасному рівні предметну аудиторію (зокрема – придбана мультимедійна інтерактивна дошка, відеопроєктор та ін.). Активну участь в цьому процесі взяли: Ятченко М. І., Головка А. І., Шевчен-

ко В. А., Волоха С. А. про що свідчить меморіальна табличка, яка встановлена в даній аудиторії.

З вітальним словом до учасників Конференції та Форуму звернулися ректор Академії Віктор Ковальов, проректор з наукової роботи Михайло Турчанін і заступник мера м. Краматорська Наталія Чукова. Вони тепло привітали колектив кафедри «Обладнання і технологій зварювального виробництва» з Ювілеєм і побажали подальших творчих успіхів.

Рис. 3. З вітальним словом до учасників Конференції та Форуму звертається заступник мера м. Краматорська – Наталія Чукова

Кошевий А. Д. надавав слово видатним випускникам кафедри, серед яких директори великих підприємств і заводів, декани факультетів, головні інженери, фахівці та ін. Всі вони дякували своїм викладачам за високий рівень підготовки, який завжди забезпечувала кафедра. Ними були вручені численні пам'ятні адреси та подарунки, сказано багато теплих слів, передано багато привітань від тих випускників, хто не зміг приїхати.

Склад учасників був традиційно широко представлений. Так, Інститут електрозварювання делегував: Максимова С. Ю. (доктора техн. наук, ст. наук. співробітника, завідувача відділом ІЕЗ ім. Є. О. Патона, заступника Голови Товариства зварників України); Лебедева В. О. (доктора техн. наук, головного конструктора ДП ОКТБ); Жерносекова О. М. (доктора техн. наук, ст. наук. співробітника). У роботі конференції брали участь завідувачі та представники кафедр зварювання ВНЗ України та зарубіжжя. Чисельної була делегація від Запорізького національного технічного університету (ЗНТУ, м. Запоріжжя) в складі: Овчинникова О. В., доктора техн. наук, професора, зав. кафедрою; Брикова М. М., доктора техн. наук, професора; Биковського О. Г. доктора техн. наук, професора; Бережного С. П., канд. техн. наук, доцента. Досить представницької була і делегація від ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (м. Маріуполь) – Чигарьов В. В. доктор техн. наук, професор, зав. кафедрою, заслужений діяч науки і техніки України; Матвієнко В. М. доктор техн. наук, професор, зав. кафедрою; Белік О. Г. канд. техн. наук, доцент. Слід зазначити, що як кафедру «ОіТЗВ», так і ДДМА в цілому, пов'язують давні дружні та творчі зв'язки з ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет» (м. Маріуполь). Результати цієї співпраці досить вагомі: два професори ДВНЗ «ПДТУ» Роянов В. А. і Чигарьов В. В. є почесними докторами ДДМА, а професор Чигарьов В. В. в різні роки був науковим консультантом 4 докторських дисертацій і науковим керівником великого числа кандидатських дисертацій, які підготовлені і успішно захищені співробітниками кафедри. В даний час під його керівництвом підготовлена і планується захист кандидатської дисертації асистента кафедри «ОіТЗВ» ДДМА Голуба Д. М.

Рис. 4. Завідуюча кафедрою Макаренко Н. О. приймає поздоровлення від делегації ДВНЗ «ПДТУ»: Матвієнко В. Н., Белік О. Г., Чигарьов В. В.

Крім того, широко були представлені інші ВНЗ України, наприклад, Вінницький національний технічний університет представляли Савуляк В. І. доктор техн. наук, професор, зав. кафедрою і Гайдамак О. Л. канд. техн. наук, доцент; Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя – Підгурський М. І. доктор техн. наук, професор, зав. кафедрою і Барановський В. М. доктор техн. наук, професор; Чернігівський національний технологічний університет – Олексієнко С. В. канд. техн. наук, доцент, заступник зав. кафедрою. Також були представники далекого зарубіжжя: Мачінській А., доктор техн. наук, інж., професор, декан факультету Техніко-Гуманітарної академії, (м. Бельсько-Бяла, Польща) та ін.

Промислові підприємства представляли Белінський В. А. – головний зварювальник ПАТ «НКМЗ»; Борніков С. Л. – заст. директора ПАТ «КЗТС» з підготовки зварювального виробництва (члени Ради випускників кафедри «ОіТЗВ» ДДМА), провідні фахівці відділу головного зварювальника ПАТ «НКМЗ» і провідні фахівці вітчизняних і зарубіжних підприємств.

Хочеться відзначити, що при кафедрі в даний час діють дві її філії на провідних підприємствах регіону. Особливо було приємно всім, як для фахівців-зварників, це – нагородження пам'ятними медалями (з зображенням Н. Н. Бенардоса), заснованими Товариством зварників України за заслуги в розвитку зварювання та споріднених технологій. Цими пам'ятними знаками були нагороджені: Белінський В. А. – головний зварювальник ПАТ «Новокраматорський машинобудівний завод», керівник філії кафедри на даному підприємстві; Кошевий А. Д. – заст. зав. кафедрою «ОіТЗВ» ДДМА; Макаренко Н. О. – завідувача кафедри «ОіТЗВ» ДДМА.

Пленарне засідання пройшло дуже урочисто, привітання поєднувалися з номерами художньої самодіяльності, підготовленими на високому рівні студентами спеціальності.

Рис. 5. Номери художньої самодіяльності, підготовлені студентами спеціальності

Хотілося б відзначити, що на урочистому заході були присутні в повному складі і виступали головні зварювальники ПАТ «НКМЗ», що займали і займають цю посаду в різні роки, а також всі декани факультетів ДДМА та інші видатні випускники.

Рис. 6. З вітальним словом виступають головні зварювальники ПАТ «НКМЗ» різних років: Листопад О. П., Бєлінський В. А., Красильников С. Г., Невідомський В. А., Адаменко В. Я.

Відомо, що кафедра на ряду з підготовкою фахівців-зварників за звичайною формою веде і підготовку за прискореною формою навчання (на базі диплома молодшого спеціаліста) та підтримує тісні зв'язки з цикловими комісіями за напрямом «Зварювання» ВНЗ I-II рівнів акредитації. Вони так само залишилися небайдужими до Ювілею кафедри і прийшли привітати та запевнити в бажанні подальшого перспективного співробітництва, так як це відповідає світовим тенденціям в підготовці бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Пленарне засідання закінчилося виходом всіх членів кафедри на сцену. Було виготовлено пам'ятні медалі, присвячені 50-річчю кафедри, які і були їм вручені в урочистій обстановці.

Рис. 7. Кафедра «ОіТЗВ» ДДМА в повному складі (нагороджена пам'ятними медалями)

Конференція і Форум проходили паралельно. Доповіді на Конференції були присвячені науково-технічним питанням дугового, плазмового, лазерного, дифузійної, електроконтактного, термітного та іншим видам зварювання, наплавлення, напилення, проблемам міцності і надійності зварних конструкцій. При цьому, розглядалися як фундаментальні питання, що стосуються наукової суті того чи іншого процесу, так і прикладні питання зварювання, наплавлення, ремонту різних конструкцій і виробів машинобудування, а також питання вдосконалення методів контролю якості виробів, що виготовляються.

У всіх учасників Конференції великий інтерес викликали доповіді, пов'язані з такими процесами, як дифузійне зварювання різнорідних матеріалів, що дозволяє за рахунок стимулювання дифузії з'єднувати матеріали, які обмежено з'єднуються, або не сполучаються за допомогою інших зварювальних процесів; викликало інтерес розширення застосування імпульсно-дугового зварювання та зварювання з імпульсною подачею дроту, а також використання лазерного та лазерно-дугового зварювання – способів, які не отримали у нас ще широкого застосування, але дуже перспективних – для з'єднання тонколистових деталей з вуглецевих і низьколегованих сталей. Виступи фахівців підприємств показали, що і в заводських умовах виробництво переплітається і йде в ногу з наукою, її останніми досягненнями. Так, багато досить серйозних виробничих проблем вирішуються з використанням самих останніх наукових розробок, а також у співпраці з фахівцями з ВНЗ і ІЕЗ ім. Є. О. Патона.

За результатами роботи Конференції були видані: Збірник тез доповідей за ред. д-ра техн. наук Н. О. Макаренко з індексом ISBN (загальна кількість тез – 83 шт.) і Ювілейний випуск номера «Вісник Донбаської державної машинобудівної академії», присвячений 50-річчю кафедри «ОіТЗВ» ДДМА, з індексом ISSN (загальна кількість статей – 50 шт.), які і були вручені учасникам цих подій.

Форум завідувачів кафедр проходив у конструктивній і дружній обстановці, який відкрила зав. кафедрою «ОіТЗВ», д.т.н., професор Макаренко Н. О., яка задала напрямки дискусії з підготовки магістрів і докторів філософії.

Рис. 8. Учасники Форуму завідувачів розглядають питання чотириступінчастою підготовки «бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD) – доктор наук» (докладчик Підгурський М. І.)

Було розглянуто наступне:

- Проблеми, що виникають при чотириступінчастій підготовці «бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD) – доктор наук»;
- Узагальнення вимог до проходження ліцензування третього (освітньо-наукового) рівня підготовки наукових кадрів;
- Обмін досвідом вирішення питань ступеневої підготовки в Німеччині (на прикладі Магдебурзького університету ім. Отто фон Герріка) і в Польщі (на прикладі Техніко-Гуманітарної академії, м. Бельсько-Бяла).

Учасниками Форуму були висунуті наступні пропозиції та рекомендації щодо адаптації досвіду провідних країн Європи при вирішенні питання ступеневої підготовки наукових кадрів, а саме:

1. Взяти курс на модернізацію професійно-технічної освіти в області напряму «Зварювання і споріднені технології». Для цього необхідно забезпечити поряд з фінансуванням і якісну підготовку фахівців високого рівня. У зв'язку з цим потрібно підвищити пріоритетність технічних спеціальностей, таких як «Прикладна механіка», «Матеріалознавство» та «Металургія», що можливо досягти за рахунок цільової підготовки студентів з нарахуванням підвищених стипендій від підприємств-замовників, а так само збільшення бюджетних місць за даними напрямками підготовки.

2. Продовжити підготовку бакалаврів на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, що в даний час підтверджується високими позитивними результатами підготовки. Разом з тим, з метою підвищення якості підготовки бакалаврів, які навчаються за прискореною формою, (в даний час термін їх навчання складає 2 роки) і для забезпечення їх конкурентоспроможності при вступі до магістратури зі студентами, які навчаються за повною програмою підготовки (в даний час це 4 роки), учасники Форуму вважають за доцільне (для спеціальностей галузі «Механічна інженерія») прийом осіб, які вступають на прискорену програму підготовки, здійснювати на термін 3 роки.

3. З метою підвищення якості та ефективності профорієнтаційної роботи серед школярів старших класів залучати до цього провідних фахівців підприємств, фірм, установ незалежно від форми власності.

4. Максимально підвищити мобільність підготовки студентів за рахунок уніфікації навчальних планів навчання бакалаврів за спорідненими спеціальностями відповідно до останніх вимог МОН України.

5. У зв'язку з певними труднощами в отриманні періодичних видань за фахом і з метою підвищення ефективності пошуку науково-технічної інформації створити на сайтах ка-

федр (WEB-сторінках) вкладки з бібліографічною та анотованою інформацією про публікації співробітників кафедр ВНЗ України за напрямом «Зварювання і споріднені технології».

6. З метою підготовки докторів філософії та докторів наук необхідно забезпечити наявність публікацій студентів, аспірантів, докторантів, наукових співробітників у виданнях, що індексуються в наукометричних базах, зокрема Scopus, Web of Science, INSPEC та ін.

Завідувачі кафедр вважають, що оптимальним варіантом вирішення даної проблеми є взяття курсу на підвищення рівня наукових збірників, що випускаються в даний час у вищих навчальних закладах, і приведення їх у відповідність до вимог міжнародних наукометричних баз з метою входження до них. Було відзначено ряд видань, які на сьогоднішній день найбільшою мірою відповідають міжнародним стандартам. Це дає пріоритетну можливість їм увійти в різні міжнародні наукометричні бази з високим індексом цитування.

7. Провести підготовчу роботу щодо узгодження у 2017 році планів освітньо-наукової підготовки бакалаврів, магістрів і PhD за загальноєвропейськими стандартами.

8. Доручити провідним докторам наук і професорам з напрямку «Зварювання та споріднені процеси і технології» ретельно вивчити вимоги, що пред'являються до наукових видань, які індексуються у наукометричних базах, зокрема Scopus, Web of Science, INSPEC та ін., на предмет включення збірників наукових праць, що видаються в Україні за даним напрямком, в вищевказані бази, і найближчим часом зобов'язати їх надати відповідні рекомендації з цього питання.

При виробленні даних рекомендацій орієнтувалися на досвід, отриманий під час аналізу триступеневої підготовки в Польщі (доповідь доктора техн. наук, інж., професора Мацінського А., Техніко-Гуманітарна академія, м. Бельсько-Бяла, Польща і доктора техн. наук, професора, зав. кафедри Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя – Підгурського М. І.), та досвід підготовки науково-педагогічних кадрів в США (доповідь доктора техн. наук, зав. кафедрою, члена Нью-Йоркської академії наук – Ковалевського С. В.).

Організаторами Конференції та Форуму була передбачена екскурсія на сучасне підприємство, що відповідає світовим стандартам – завод автогенного обладнання «Донмет», з технологічним циклом якого і номенклатурою продукції, що він виробляє, були ознайомлені в повному обсязі учасники цих заходів.

Рис. 9. Учасники Конференції та Форуму на екскурсії на заводі автогенного обладнання «Донмет»

Рис. 10. Учасники Конференції та Форуму на екскурсії в Свято-Успенській Святогірській Лаврі

Рис. 11. Учасники Конференції та Форуму біля Меморіалу «Скорботний ангел»

Крім того, всі учасники Конференції та Форуму взяли участь в культурно-масовій програмі, запропонованій оргкомітетом: за бажанням одні відвідали Свято-Успенську Святогірську Лавру і Меморіал «Скорботний ангел», встановлений підприємцями м. Краматорська на місці падіння розвідувального літака АН 30-Б, збитого 6 червня 2014 р. під час проведення АТО, інші – провідне підприємство регіону, де ознайомились з технологічним процесом виготовлення ігристих вин з відвідуванням «тронного» дегустаційного залу заводу «Артемівськ Вайнері» (м. Бахмут), де звичайно приймають тільки найпочесніших і дорогих гостей.

Рис. 12. Учасники Конференції та Форуму знайомляться з технологічним процесом виготовлення ігристих вин на заводі «Артемівськ Вайнері» (м. Бахмут)

Рис. 13 Учасники Конференції та Форуму в «тронному» дегустаційному залі заводу «Артемівськ Вайнері» (м. Бахмут)

Всім учасникам Конференції та Форуму сподобався високий рівень їх організації та проведення. Було висловлено сподівання, що незважаючи на такий складний для країни час, ми і надалі будемо проводити дані заходи, що сприяють освітньо-науковій підготовці бакалаврів, магістрів і PhD з урахуванням загальноєвропейських стандартів.